

स्व तः प ली क डे | वृषाली जोगळेकर

मी-माझं कुटुंब-माझे नातेवाईक या मर्यादित परिघाचं वर्तुळ ओलांडून दुसऱ्यांसाठी घडपडण्यात आनंद मानणाऱ्या सामान्यांमधल्या कर्तबगारांची ओळख

माधवी ठाकूरदेसाई

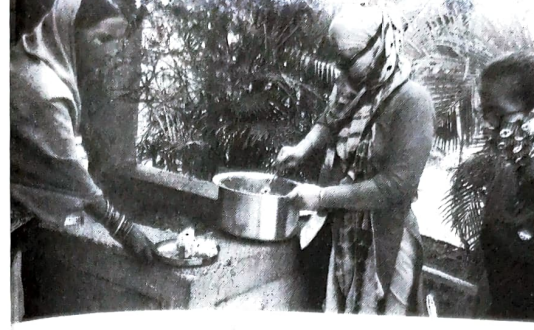
▶ घरातल्या एखाद्या व्यक्तीचं दीर्घकाळ चालू असलेलं आजारपण सान्या घरादाराचं रूटिन विस्कळीत करतं.

आजारी व्यक्तीकडे लक्ष द्यायचं, घरातली- बाहेरची इतर कामं सांभाळायची की आपला नोकरी-उद्योग बघायचा, या प्रश्नांच्या चक्रात घरातल्या इतर व्यक्ती अडकून पडतात. विभक्त कुटुंब पद्धतीमुळे कामांची वाटणी करायला घरात पुरेशी माणसंच नसतात. अशा परिस्थितीत पेशंटकडे लक्ष द्यायला कोणी आपणहून पुढे आलं, आपल्या अनुपस्थितीत पेशंटशी गप्पा मारल्या, हवं-नको बघितलं तर केवढा तरी धीर मिळतो. पुण्यातल्या माधवी ठाकूरदेसाईनी हीच गोष्ट नेमकेपणाने ओळखली आणि अशा स्वरूपाची सेवा 'बीइंग विथ यू हेल्प फाउंडेशन'च्या माध्यमातून द्यायला सुरुवात केली.

अशा काळात मदतीची किती आवश्यकता असते हे माधवीताईनी त्यांच्या सासूबाईच्या आणि आईच्या आजारपणात स्वतः अनुभवलं. आईच्या आजारपणात तर आईला घरात एकटीला ठेवून, दाराला कुलूप घालून कामं करण्यासाठी बाहेर जावं लागायचं. बरं, अशा वेळी ब्यूरोच्या नर्सस किंवा आयांना बोलावून चालत नाही. एक तर प्रत्येक वेळी पेशंटला मेडिकल केअरची गरज नसते, फक्त सोबत हवी असते. ब्यूरोकडून येणाऱ्या व्यक्तींना पूर्ण आठ तासांचे पैसे द्यावे लागतात. शिवाय आजारी व्यक्तीची विचारपूस करणं, गप्पा मारणं, पुस्तक वाचून दाखवणं, घरात अथवा सोसायटीत थोडंफार फिरवून आणणं यासाठी संवेदनशील व्यक्तीची गरज असते. माधवीताई आणि त्यांचे पती नितीन यांनी आपले हे विचार आपल्या काही

स्नेहांना बोलून दाखवले. त्यांनाही ते पटले आणि अशा समविचारी मंडळींनी एकत्र येऊन 'बीइंग विथ यू' असा उपक्रम सुरू केला. आजारी व्यक्ती, वयस्कर व्यक्ती यांना घरी अथवा हॉस्पिटलमध्ये सोबत करणं हा या उपक्रमाचा मुख्य हेतू.

प्रत्यक्ष काम सुरू करण्यापूर्वी माधवीताईनी वकिलांशी चर्चा करून 'बीइंग विथ यू'च्या सान्या स्वयंसेवकांसाठी कामाची काही पद्धत, काही नियम नक्की केले. २६ जानेवारी २०१९ पासून कामाला सुरुवात झाली. आतापर्यंत २५०० हून अधिक तासांची सेवा देण्यात आली आहे. आज जवळपास शंभरएक स्वयंसेवक या उपक्रमाशी जोडले गेले आहेत. यातील प्रत्येक स्वयंसेवक गरजेनुसार दिवसभरात तीन ते चार तास आपला वेळ देतो. पेशंटला किमोथेरपी, डायलिसिस-फिजिओथेरपी यासाठी घेऊन जाणं, हॉस्पिटलमध्ये अॅडमिट असलेल्या पेशंटसाठी अटेंडंट म्हणून जाणं, घरातील ज्येष्ठ नागरिकांना सोबत म्हणून जाणं, अशा स्वरूपाची कामं हे स्वयंसेवक अगदी मोफत करतात. सोबत करताना त्यांच्याशी गप्पा मारणं, पुस्तक वाचून दाखवणं, पत्ते-कॅरम असे बैठे खेळ खेळणं, स्मरणशक्तीला ताण देणारे काही सोपे खेळ खेळणं, अशा गोष्टी केल्या जातात. प्रत्यक्ष नर्सिंगची मदत केली जात नाही; पण काही इमर्जन्सी निर्माण झाली तर रुग्णासाठी काय करायला हवं याचं प्रशिक्षण स्वयंसेवकांनी घेतलेलं असतं. ते त्यांच्यासाठी अनिवार्यच आहे. माधवीताईनी एका डॉक्टरांमार्फत स्वयंसेवकांसाठी अशा प्रशिक्षणाची व्यवस्था केलेली आहे. प्रत्येक स्वयंसेवकाच्या कामाची, कोणाला आणि कोणती सेवा किती तास दिली याची नोंद माधवीताईकडे असते. मुख्य म्हणजे स्वयंसेवकांची मदत हवी असेल तर त्यासाठी त्यांच्याकडे नावनोंदणी करणं सक्तीचं नाही, त्यांना कोणत्याही स्वरूपात फी द्यावी

लागत नाही. या उपक्रमात सहभागी झालेली बहुतेक मंडळी स्वेच्छानिवृत्ती घेतलेली आहेत. त्यामुळे या कामासाठी वेळ देणं त्यांना शक्य होतं. गरजेच्या वेळेला मदतीला धावून येणारी माणसं, असंच या टीमचं वर्णन करायला हवं.

पेशंट आणि पेशंटचे जवळचे नातेवाईक दीर्घकाळ रेंगाळलेल्या दुखण्यामुळे मनाने हळवे तरी होतात किंवा चिडचिडे तरी होतात. अशा पेशंट आणि नातेवाईकांसाठी कौन्सिलिंग करण्याचं कामसुद्धा हे स्वयंसेवक करतात. कोरोना आणि टाळेबंदीच्या काळात अनेक ज्येष्ठ नागरिक घरात एकटे-दुकटे अडकून पडले होते. त्यांच्या मदतीसाठी 'बीइंग विथ यू'ची टीम जात असे. त्या काळात पोलिस या टीमला अमुक ठिकाणी ज्येष्ठ नागरिकाला मदत हवी आहे, अशी माहिती पाठवत असत आणि टीमचे स्वयंसेवक तत्परेने ती मदत पोचवत असत. याच काळात अनेक मजुरांनी स्थलांतर केलं. त्यांच्या जेवणाखाण्याची व्यवस्था 'बीइंग विथ यू'ने केली. कोरोनाग्रस्त पेशंटला हॉस्पिटलमध्ये बेड मिळणं त्या वेळी जिकिरीचं झालं होतं. त्यासाठी कोरोना सेंटर असलेल्या हॉस्पिटलमध्ये चौकशी करून बेड उपलब्ध असल्याची योग्य माहिती पुरवण्याचं कामही या टीमने केलं. प्लाझ्मा थेरपीसाठी जनजागृती करणं, रक्तदाते मिळवून देणं यातही 'बीइंग विथ यू'चा मोठा सहभाग होता.

'बीइंग विथ यू'मार्फत रक्तदान शिबिरांचं आयोजन केलं जातं. याशिवाय 'क्षुधाशांती' आणि 'जनऔषधी' असे दोन उपक्रम ते राबवतात. प्रधानमंत्री जनऔषधी योजनेत सामील असलेल्या हॉस्पिटलमध्ये उपचार घेणाऱ्या रुग्णांसाठी काही प्रमाणात आर्थिक मदत केली जाते. क्षुधाशांती या उपक्रमात हॉस्पिटलमध्ये अॅडमिट असलेल्या रुग्णांच्या अटेंडंटसाठी एक वेळचं जेवण अथवा नाश्ता दिला जातो. याच महिन्यात १२ जुलैला त्याची सुरुवात संजीवनी हॉस्पिटलमध्ये होत आहे. लोकसहभागातून त्यासाठी पैसे जमवले जातात. सध्या ही टीम बाहेरगावाहून येणाऱ्या रुग्णांच्या नातेवाईकांची राहण्याची व्यवस्था करण्यासाठी

प्रयत्न करत आहे. त्यासाठी ज्यांचं घर मोठं आहे आणि त्यात राहणारे सदस्य कमी आहेत अशा कुटुंबांनी घरातली एखादी खोली नाममात्र भाड्याने काही काळाकरता रुग्णांच्या नातेवाईकांना द्यावी, असं आवाहन माधवीताई समाजमाध्यमांवर करत आहेत.

गेल्या वर्षीच्या पावसाळ्यात महाड आणि चिपळूण इथे आलेल्या पुराने अक्षरशः वाताहत केली. या दोन्ही ठिकाणी प्रत्येकी सहा टन धान्याची मदत 'बीइंग विथ यू'च्या स्वयंसेवकांनी स्वतः नेऊन दिली. त्याआधी कोकण किनारपट्टीवर आलेल्या निसर्गचक्रामुळे नुकसान झालेल्या गावांमध्येही अशा स्वरूपाची मदत त्यांनी केलेली आहे. पूरग्रस्तांसाठी मदत अथवा क्षुधाशांती अशा उपक्रमांसाठी लोकसहभागातून आर्थिक मदत स्वीकारली जाते. मदतकर्त्यांना करामध्ये त्याचा लाभ मिळावा म्हणून 'बीइंग विथ यू'ने ८० जी सर्टिफिकेट घेतलेलं आहे.

गरजू युवक-युवतींना पेशंटचे मदतनीस म्हणून (मामा आणि मावशी) प्रशिक्षण देण्याचा विचार माधवीताई करत आहेत. त्यामुळे बऱ्याचजणांना रोजगारही उपलब्ध होईल आणि पेशंटसाठी घरी अशी सेवा मिळाली तर सोयीचं होईल, असा विचार त्यामगे आहे.

'बीइंग विथ यू'चं काम सध्या पुण्यापुरतं मर्यादित आहे; पण प्रत्येक गावात अशा कामाची गरज आहे हे लक्षात घेऊन त्याच्या शाखा गावागावांमध्ये सुरू करण्याचा माधवीताईचा मानस आहे.

या सगळ्या उपक्रमांत सक्रिय सहभाग असताना माधवीताई आपले वेगवेगळे छंद जोपासत असतात. त्या उत्तम फोटोग्राफर आहेत. त्या पाऊस मोजण्याचं काम करतात. त्यांचे यजमान अनेक प्रकारची वाद्यं वाजवत असत. त्यामुळे घरात संगीताचं वातावरण आहे. सामाजिक काम आणि आपले छंद यांचा सुंदर मिलाफ त्यांच्याकडे बघताना जाणवतो.

■ संपर्क: ७२७६७९७१२४